

5. Některé kategorie vysvědčení jsou bezpodmínečně, jiné opět podmíněčně od poplatku osvobozeny; příkladmo uvést lze asi tato hlavní osvobození:

a) Bezpodmínečně od poplatku osvobozena jsou: vysvědčení nemajetnosti, vysvědčení očkovací, vysvědčení k nabytí nějakého chudinského obročí nebo za účelem bezplatného přijetí do nějakého dobročinného ústavu, vysvědčení o službách a o chování zapisovaná do knížek služebních a pracovních (srv. pol. saz. 117 *a, b, e, g, h, i, k, l, p, q, r, z*). Zvláštními zákony a výnosy ministerstva financí bylo pro jisté kategorie vysvědčení vysloveno bezpodmínečné osvobození od povinnosti kolkové.

b) Podmínečně osvobozena jsou od poplatků jmenovitě ona vysvědčení, jež určitý veřejný orgán neb úřad žádá k úřední potřebě z ohledů zdravotních, pro potřebu tuto, dále vysvědčení o žití za účelem vybrání úroků z úpisů státních a dlužních; výtahy z matriky, jichž potřebí jest cestou diplomatickou pro cizozemské úřady, pokud se jich v cizozemsku užívá, dále veškerá vysvědčení v cizozemsku vystavená, pokud se jich úředně nepoužívá (srv. pol. saz. 117 *c, d, f, m, n, o, s, t, u, v* popl. z.).

Vysvědčení chudoby.

Vysvědčení chudoby jsou úřední stvrzení o nemajetnosti jisté osoby, jež se za tím účelem vystavují, by jimi byl prokázán nárok oné osoby na podporu z veřejných prostředků nebo z prostředků soukromých. Rozeznávají se pak:

a) vysvědčení nemajetnosti, t. j. takové průkazy, které nestvrzují úplné chudoby, nýbrž jen nepatrné příjmy a tudíž nemají základu v zásadě vlastního nároku na zaopatření chudinské. Vysvědčení tato stačí však k dosažení práva chudých ve sporu (viz čl. »Právo chudých«);

b) vysvědčení chudoby v užším slova smyslu spočívají na zásadě zaopatření chudinského s podmínkou, že ti, kdož za vydání jich žádají, jsou úplně bez výdělku. Vydávati vysvědčení chudoby ve všech případech jest záležitostí obcí, jakož vůbec chudinství celé (viz čl. »Zákonodárství chudinské«).

Žádosti za vydání vysvědčení chudoby podány budtež místní obci, při čemž platí zásadně, že se musí nezbytně naznačiti účel, k jakému se vydávají (nař. doln. rak. vlády ze dne 11. února 1836 č. 7198). Státní právo dozoru k obcím činí vidování těchto vysvědčení chudoby žádoucím se strany okresních hejtmanství. Orgánové, jež povoláni jsou vydávati vysvědčení chudoby, musí počínati si s největší svědomitostí a přísností, jakož nařízeno jest v různých speciálních předpisech, posledně pak min. výnosem ze dne 6. května 1880 č. 6859. Co se týče vyhotovení vysvědčení chudoby byly sprostěny úřady politické vidovati ona vysvědčení, kteráž odůvodňují platební povinnost zemského fondu nebo nějaké pokladny, jež jest pod ochranou výboru zemského, a to výslovným nařízením zem. pres. pro Bukovinu ze dne 20. července 1869 č. 18 z. z. str. 87. Nařízení, že obce místo okresních hejtmanství vidovati mají vysvědčení chudoby, která zavazují zemský fond nebo pokladnu jsoucí pod ochranou výboru zemského, obsahuje též výnos místodrž. pro Dalmácii ze dne 30. září 1869 č. 22 z. z. (str. 48). Nařízení týkající se příslušnosti k vydávání vysvědčení chudoby za účelem dosažení práva chudých v řízení soudním obsahuje výnos stát. min. ze dne 25. listopadu 1866 č. 6863, vyhl. místodrž. doln. rak. ze dne 21. prosince 1866. O vydávání vysvědčení chudoby za účelem zdůvodnění práva chudých

okresním ředitelstvem chudinským ve Štýrském Hradci viz vyhl. místodrž. ze dne 10. července 1869 č. 27 z. z. (str. 78); ohledně vystavování vysvědčení o majetku a chudobě v Korutanech srv. nařízení Korutanské vlády zemské ze dne 10. července 1868 č. 15 z. z. (str. 35). Konečně co do vydávání vysvědčení chudoby za příčinou vydobytí bezplatného ošetřování v nemocnicích viz vyhl. zem. výboru král. českého ze dne 17. října 1870 č. 34 z. z. (str. 127). Vysvědčení chudoby druhu kteréhokoli sprostěna jsou poplatku dle pol. saz. 117 zák. popl., pokud se jich neupotřebí k jinému účelu, než ku vydobytí nějakého dobrodiní.

Vysvědčení o mravech.

I. Pojem.

Vysvědčení o mravech jest úřední výkaz o dřívějším životě jednotlivců; bývá v něm potvrzeno, jaké pověsti se uchazeč těší: vysvědčení vztahuje se nejprve na mravné chování, na zachovalost jeho, dále však také na dřívější život politický a konečně i na to, je-li uchazeč zachovalým i dle ustanovení ob. zák. trestního. V tomto posledním smyslu označují se vysvědčení o mravech jako vysvědčení o zachovalosti.

II. Příslušnými ku vyhotovení vysvědčení o mravech jsou úřady obecní a sice netoliko obce domovské, nýbrž i obce pobytu; poslednější však jenom potud, pokud se vysvědčení obmezuje na čas, po který uchazeč v dotyčné obci se zdržoval. Ku vydávání vysvědčení zachovalosti toho obsahu, že uchazeč jest zachovalým ve smyslu obecného zákona trestního, jakož i že jeho politickému chování ničeho vytýkati nelze, jsou příslušnými zeměpanskými úřady policejní a okresní hejtmanství (magistráty). K otázce, zda ve vysvědčení o mravech resp. zachovalosti sluší trest, jež uchazeč dle ob. zák. trestního odpýkal, jehož následky však dle trestní novely ze dne 15. listopadu 1867 č. 31 ř. z. pominuly, dlužno odpověděti kladně; neboť úřadové jsou povinni ve vysvědčení o mravech skutkovou podstatu trestu vyznačiti, avšak příslušným účastníkům jest zůstaveno dle § 11 cit. nov. žádati, aby v úředním vysvědčení bylo naznačeno, že škodlivé následky odsouzení pominuly.

III. Účel, ke kterému vysvědčení o mravech se vyhotovují, resp. ke kterému se jich užívá, může býti rozmanitý; vysvědčení o mravech musí přiložiti, kdo žádá za udělení koncesse ku provozování koncesované živnosti, při kteréž záleží hlavně na obecné důvěře (ku př. při živnosti hostinské), uchazeči o povolení ke zřízení soukromých ústavů učebních, ku prodeji předmětů monopolu státního, o udělení nadání, pakli dle listu zakladacího přiložení vysvědčení o mravech je potřebí, uchazeči o propůjčení státního občanství, za dary z milosti atd.

IV. Vysvědčení o mravech vyhotovují se buďsi k výslovné žádosti účastníků nebo z úřední povinnosti; z úřední povinnosti tehda, chce-li úřad nějaký z jakéhokoliv důvodu nabýti úřední vědomosti o dřívějším morálním neb politickém chování se jednotlivce; tak zejména musí si v řízení trestním soudce vyšetřující z úřední povinnosti vyžádati vysvědčení o mravech obviněného.

V. Právo poplatkové.

Vysvědčení o zachovalosti, která vydávají zeměpanské úřady, musí se na prvním archu kolkovati kolkem 1 zl.; vysvědčení od jiných úřadů neb osob soukromých dlužno však kolkovati na každém archu kolkem 50 kr. Vysvědčení o mravech pro osoby služebné, tovaryše, uředníky, nádeníky